

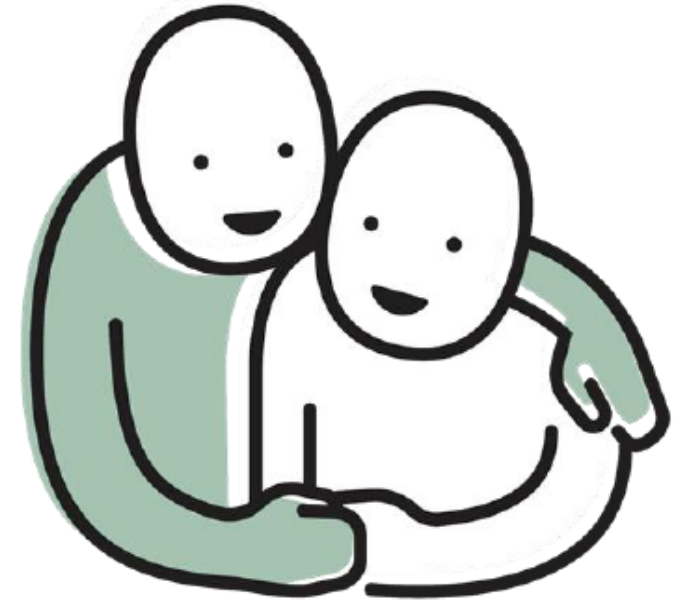

TryggEst - Webinar 04.02.2026

Morten Jansson

TryggEst – Et voksenvern

- En introduksjon
- Risikoutsatthet og fenomenforståelse
- Verktøy
- Lovverk
- Læringsmål:
- TryggEst
- Briller - Motivasjon
- Vårt felles mål

Helse- og omsorgstjenesteloven § 3-3 a

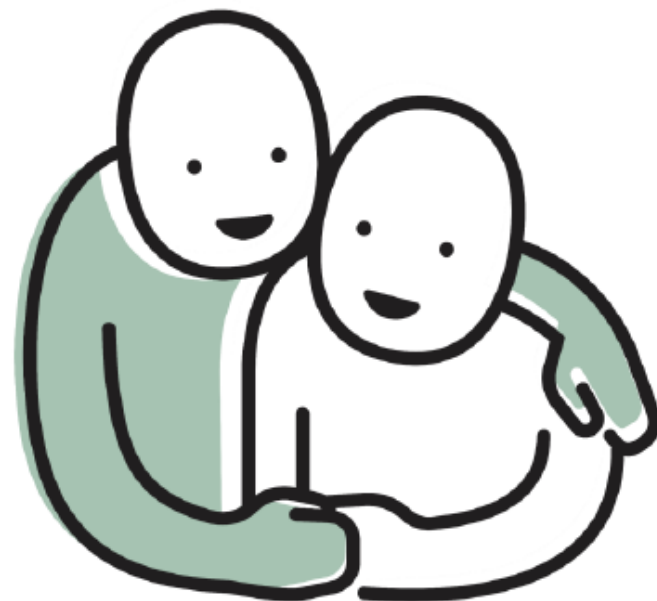
- ***Kommunens ansvar for å forebygge, avdekke og avverge vold og seksuelle overgrep***

Kommunen skal ha særlig oppmerksomhet rettet mot at pasienter og brukere kan være utsatt for, eller kan stå i fare for å bli utsatt for, vold eller seksuelle overgrep. Kommunen skal legge til rette for at helse- og omsorgstjenesten blir i stand til å forebygge, avdekke og avverge vold og seksuelle overgrep.

Hva er TryggEst?

- Vern for risikoutsatte voksne
- SOVA
- Historie/utvikling i Norge
- Bufdir - Tilskuddsmidler
- Organisering
- Kompetanseheving og samarbeid
- Bevisstgjøring og fokus
- RVTS sin rolle/Samarbeidspartnere

Frihet til kommunal variasjon

Men med en felles kjerne:

- 1. Tydelig forankring

- 2. En koordinator

- 3. Et tverretatlig team

- 4. Ett dedikert telefonnummer

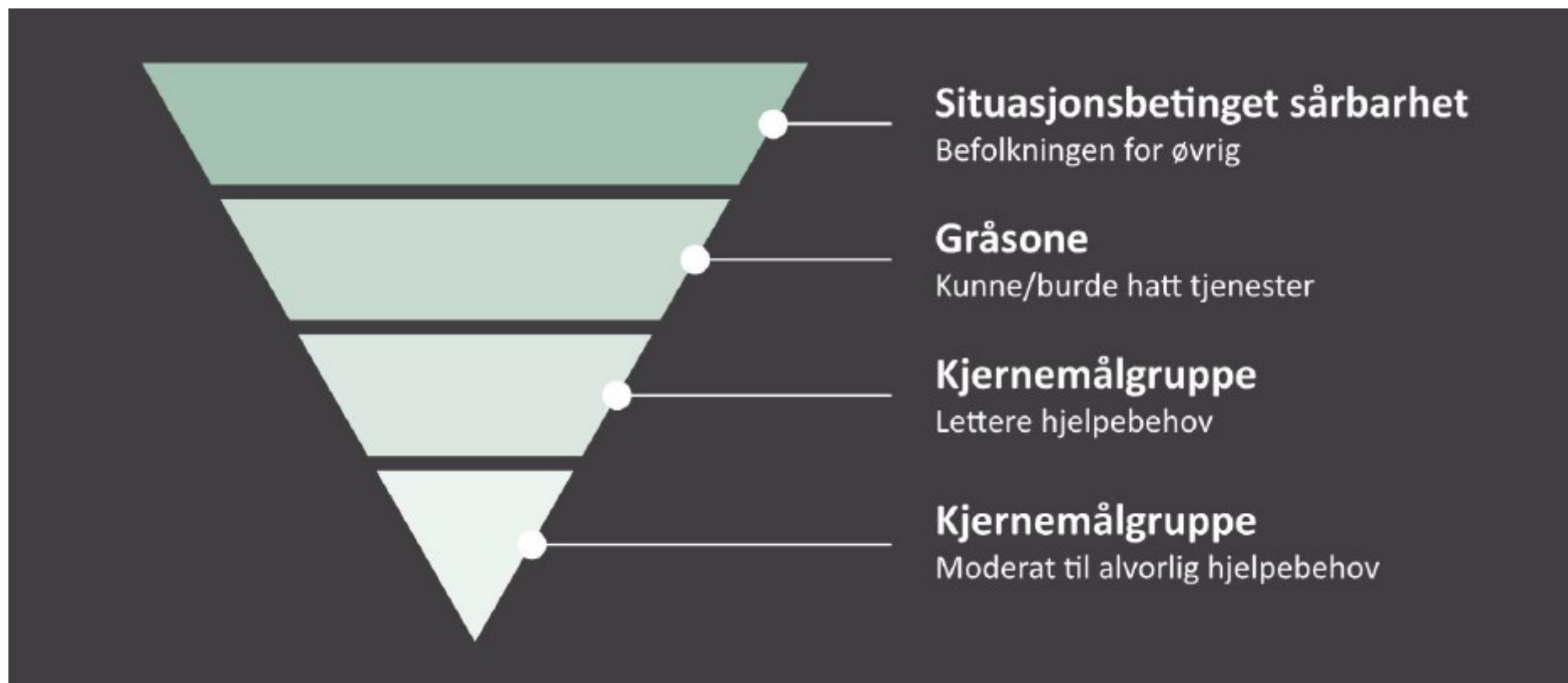
Risikofaktorer

Individuelle forhold

- Nedsatt kognitiv fungering
- Nedsatt funksjonsevne
- Utviklingshemming
- Manglende språk og/eller kommunikasjonsvansker
- Mangel på kunnskap om og tillit til hjelpeapparatet
- Rusavhengighet

Relasjoner og ytre forhold

- Hjelpetrengende, både barn og voksne
- I en relasjon til en som ruser seg
- I relasjon til en som pga nedsatt kognitiv fungering el demens har en aggressiv atferd
- Lite nettverk/isolasjon
- Økonomisk avhengighet
- Utnyttelse og menneskehandel
- Samfunnets holdninger

QR-kode

Økonomisk vold/Økonomiske overgrep

Asker: Erfaringer etter 50 saker

Flere tjenester
inne

Prosesorientert

Ulik kompetanse
og
ansvarsområde

Kompetanse på
voldsfeltet

God forankring

Bufdir og RVTS

«Jeg tenker nok du skjønner det sjøl»

9. juni 2022 kl. 12:35 **Riksrevisjonen kommer med alvorlig kritikk av det offentlige innsats mot vold i nære relasjoner** • Riksrevisjonens nye rapport viser alvorlige svakheter ved myndighetenes innsats mot vold i nære relasjoner.

– Det er risiko for at de voldsutsatte ikke får den hjelpen de trenger, skriver Riksrevisjonen i en pressemelding.

Riksrevisjonen sin undersøkelse viser at offentlig ansatte er usikre i forholdet mellom taushetsplikten og avvergingsplikten, og at de ikke vet når avvergingsplikten gjelder.

– Om det er en ting jeg håper fester seg med denne rapporten, så er det at avvergingsplikten går foran taushetsplikten, sier riksrevisor Karl Eirik Schjøtt-Pedersen.

NKVTS.NO

AVVERGINGSPLIKTEN

NO

EN

SE

Avvergingsplikt?

Hvordan avverge?

Fagperson

Privatperson

Ulike plikter

Innsikt

Trygt samfunn – et ansvar for alle

Samfunnet vårt er avhengig av at vi bryr oss og tar vare på hverandre.

Derfor har alle i Norge avvergingsplikt. Vi har alle plikt til å avverge alvorlige lovbrudd som drap, voldtekt, vold i nære relasjoner og seksuelle overgrep mot barn. Om det ikke er trygt for deg å gripe inn har du likevel plikt til å varsle politiet.

Husk at avvergingsplikten alltid går foran taushetsplikten!

Her podkast om avvergingsplikten her

Når har jeg avvergingsplikt?

Hvordan avverge?

Jobber du med mennesker?

AVVERGINGSPLIKTEN

Avvergingsplikt?	Fagperson	Ulike plikter
Hvordan avverge?	Privatperson	Innsikt

Når har jeg avvergingsplikt?

Ved enkelte former for vold og overgrep har vi en lovpålagt plikt til å søke å avverge. Plikten er beskrevet i straffelovens § 156 og utløses sket du får kunnskap om at handlingen vil skje, eller for at det er mest sannsynlig at handlingen vil skje. På denne siden finner du oversikt over hvilke vold- og seksuallovbrudd du kan ha plikt til å søke å avverge. Du får også hjelp til å vurdere hvorvidt du kan ha avvergingsplikt etter straffeloven.

Avvergingsplikten gjelder for alle, både for deg som jobber med mennesker og har taushetsplikt og for deg som privatperson.

Du kan avverge ved å varsle politiet, barnevern eller på annen måte søke å forhindre at handlingen skjer. Når du skal avverge vold eller overgrep, er det viktig å samarbeide med den det gjelder – om det er et barn, en ungdom eller en voksen. Dialog og samarbeid må tilpasses alder og modenhet, og vil avhenge av hver akutt situasjonen er. Det kan likevel være nyttig å ha som vegringspunkt at barn og voksne har det samme behovet for informasjon, trygghet og kontroll over egen situasjon.

Her kan du lese mer om ulike handlingsalternativer hvis du må avverge:

Lurer du på om du har avvergingsplikt? Her er fem spørsmål som kan være til hjelp.

- Er det en alvorlig, straffbar handling?**
Avvergingsplikten gjelder blant annet i situasjoner der det er fare for voldtekt, drap, mishandling i nære relasjoner, eller seksuelle overgrep mot barn. Dette er handlinger som er dekket av straffelovens paragraf 156.
- Vet eller mistenker du at handlingen kommer til å skje?**
Når du har fått vite om skiltet, andre ganger har du en viss mistanke. Det holder at du mener det er sannsynlig at handlingen vil skje. Da har du avvergingsplikt. Det har du også om du tror det er fare for at handlingen skal gjenta seg.
- Er det mulig å avverge handlingen?**
Dersom du kan, forsøk å forhindre at handlingen skjer. Om handlingen allerede har skjedd har du plikt til å forhindre skader og andre konsekvenser av den.
- Kan jeg avverge uten å utsette meg selv eller andre uskyldige for fare?**
Du har ikke avvergingsplikt dersom det innebærer å sette liv og helse i fare.
- Kan jeg avverge uten selv å bli tiltalt eller siktet?**
Ingen har plikt til å utsette seg selv eller noen uskyldige for tiltale eller sikting. Du må da forsøke å avverge på andre måter enn å varsle politiet. **MERK** at dette ikke gjelder dersom offeret er mindreårig og den som utløser å avverge har omsorgsansvar for barnet. Da må du avverge selv om du kan utsette deg selv eller andre for tiltale eller sikting.

Hvis svaret på disse spørsmålene er «ja», har du plikt til å varsle politiet eller på annen måte søke å avverge at handlingen skjer. Husk at avvergingsplikten alltid går foran taushetsplikten, dersom du har det.

I akutte situasjoner og ved fare for liv, ring politiet på 112.

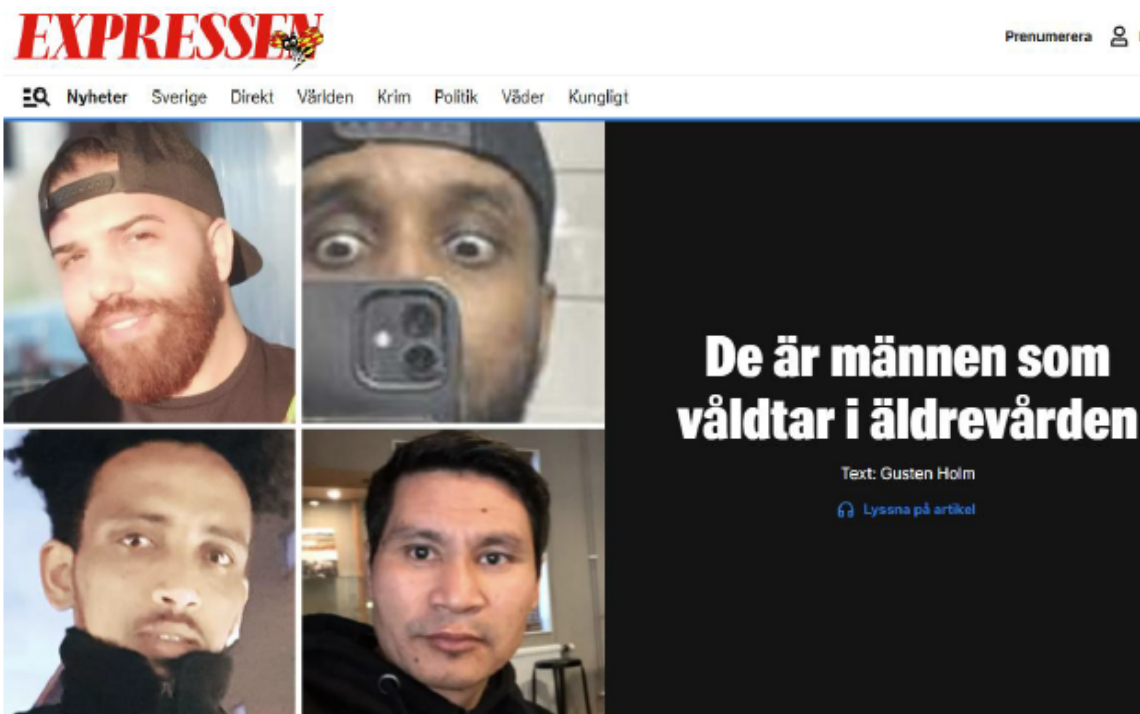
Du kan kontakte ditt lokale polit på 02000.
Et barn innvært, kontakt også barnevernet.

Vold- og seksuallovbrudd du har plikt til å søke å avverge:

- [tvangssekteskap, strl. § 253](#)
- [grov frihetsberøvelse, strl. § 256](#)
- [forbund. om grov frihetsberøvelse, strl. § 258](#)
- [grov menneskehandel, strl. § 258](#)
- [grov kroppsskade, strl. § 274](#)
- [ekteskap med noen under 15 år, strl. § 262 annet ledd](#)
- [drap, strl. § 278](#)
- [forbund. om drap eller å volde betydelig skade på noen og helss, strl. § 279](#)
- [mishandling i nære relasjoner, strl. § 282](#)
- [grov mishandling i nære relasjoner, strl. § 283](#)
- [kjønnslemlestelse, strl. § 284](#)
- [bensertelse i hjelvels tilstand, strl. § 288](#)
- [voldtekt, strl. § 291](#)
- [misbruk av overmaktsforhold og lignende, strl. § 295](#)
- [voldtekt av barn under 14 år, strl. § 299](#)
- [grov seksuell omgang m.m. med barn mellom 14 og 15 år, strl. § 303](#)
- [incest, når den fornærmede er under 16 år, strl. § 312](#)
- [seksuell omgang mellom andre nærtstående når den fornærmede er under 16 år, strl. § 314](#)

For andre lovbrudd du har plikt til å avverge, se strl. § 156

Expressen Sverige desember 2025

- De er fire av åtte menn som bare i år er dømt for voldtekter og andre grove seksuelle overgrep mot kvinner i eldreomsorgen
- Uppsala
- Norge?

Tusen takk for oppmerksomheten

Morten.jansson@rvtsost.no // Tlf: 924 86 542